

7. Groch siewny

Uwagi ogólne

Aktualnie w KR znajduje się 31 odmian. Zostały podzielone na dwie grupy:

- ogólnoużytkowa (22 odmiany) którą stanowią odmiany wąsolistne o średniowysokich roślinach, białych kwiatach i żółtych nasionach

- pastewna (9 odmian) rośliny w tej grupie różnią się między sobą ulistnieniem, barwą nasion i kwiatów, wysokością, a także większą zawartością białka w nasionach niż odmiany z grupy ogólnoużytkowej.

Większość z zarejestrowanych odmian pochodzi z krajowych hodowli. W celu poszerzenia informacji o odmianach w opracowaniu uwzględniono wyniki z ZDOO Marianowo i SDOO Krzyżewo z sąsiedniego województwa podlaskiego, a także średnie plonowanie odmian z kraju.

Wyniki doświadczeń

Rok 2020 był korzystniejszy pod względem plonowania od roku ubiegłego. Wśród odmian ogólnoużytkowych w plonowaniu wyróżniły się: w Marianowie– Mandaryn, Batuta, Tarchalska, w Krzyżewie– Batuta i Nemo. W Krzyżewie i Marianowie na szczególną uwagę pod względem plonowania zasługuje nowozarejestrowana odmiana Grot. W Ruskiej Wsi najwyższymi plonującymi odmianami były Batuta, Spot oraz nowozarejestrowane Kazek i Prosper. Natomiast wśród odmian pastewnych najwyższym plonowaniem wykazały się: w Ruskiej Wsi– Turnia, a ponadto we wszystkich doświadczeniach wyróżnił się Hubal. Analizy ostatniego dwulecia i trzylecia przedstawiają, iż dobrze i stabilnie plonującymi odmianami są Batuta, Astronaute, Spot i Mandaryn.

Najwyższą masą tysiąca nasion (MTN) charakteryzowały się Kazek, Nemo, Olimp, Tytus, a najniższa MTN cechowała odmiany Mentor, Arwena oraz pastewne odmiany Turnia i Milwa.

Tabela 1.

Groch siewny. Odmiany badane. Rok zbioru: 2020

Lp.	Odmiana	Kod kraju pochodzenia	Rok wpisania do Krajowego rejestru *	Hodowca (jednostka prowadząca hodowlę zachowawczą lub dla odmian zagranicznych krajowy przedstawiciel)
<i>odmiany ogólnoużytkowe</i>				
1.	Tarchalska	PL	2004	DANKO Hodowla Roślin sp. z o.o. Choryń 27; PL-64-000 Kościan
2.	Batuta	PL	2009	DANKO Hodowla Roślin sp. z o.o. Choryń 27; PL-64-000 Kościan
3.	Mentor	PL	2011	„Hodowla Roślin Smolice sp. z o.o. Grupa IHAR” Smolice 146; PL-63-740 Kobylin
4.	Mecenas	PL	2012	„Hodowla Roślin Smolice sp. z o.o. Grupa IHAR” Smolice 146; PL-63-740 Kobylin
5.	Arwena	PL	2015	DANKO Hodowla Roślin sp. z o.o. Choryń 27; PL-64-000 Kościan
6.	Starski	PL	2016	Poznańska Hodowla Roślin sp. z o.o. ul. Kasztanowa 5; PL-63-004 Tulce
7.	Astronaute	FR	2017	Saaten- Union Polska sp. z o.o. ul. Straszewska 70; PL-62-100 Wągrowiec
8.	Olimp	PL	2017	Poznańska Hodowla Roślin sp. z o.o. ul. Kasztanowa 5; PL-63-004 Tulce
9.	Spot	FR	2017	PPH CENTNAS Sp. z o.o. ul. Klemczaka 11; PL-63-700 Krotoszyn
10.	Tytus	PL	2017	DANKO Hodowla Roślin sp. z o.o. Choryń 27; PL-64-000 Kościan
11.	Medyk	PL	2018	„Hodowla Roślin Smolice sp. z o.o. Grupa IHAR” Smolice 146; PL-63-740 Kobylin
12.	Mandaryn	PL	2019	„Hodowla Roślin Smolice sp. z o.o. Grupa IHAR” Smolice 146; PL-63-740 Kobylin
13.	Nemo	PL	2019	DANKO Hodowla Roślin sp. z o.o. Choryń 27; PL-64-000 Kościan
14.	Rivoli	FR	2019	IGP Polska sp. z o.o. sp. k. ul. Wyspiańskiego 43; PL- 60-751 Poznań
15.	Grot	PL	2020	Poznańska Hodowla Roślin sp. z o.o. ul. Kasztanowa 5; PL-63-004 Tulce
16.	Kazek	PL	2020	DANKO Hodowla Roślin sp. z o.o. Choryń 27; PL-64-000 Kościan
17.	Prosper	FR	2020	IGP Polska sp. z o.o. sp. k., ul. Wyspiańskiego 43; PL - 60-751 Poznań
<i>odmiany pastewne</i>				
18.	Hubal	PL	2005	DANKO Hodowla Roślin sp. z o.o. Choryń 27; PL-64-000 Kościan
19.	Milwa	PL	2005	„Hodowla Roślin Smolice sp. z o.o. Grupa IHAR” Smolice 146; PL-63-740 Kobylin
20.	Turnia	PL	2011	Poznańska Hodowla Roślin sp. z o.o. ul. Kasztanowa 5; PL-63-004 Tulce
21.	Mefisto**	PL	2019	„Hodowla Roślin Smolice sp. z o.o. Grupa IHAR” Smolice 146; PL-63-740 Kobylin

*- według „Listy odmian roślin rolniczych wpisanych do Krajowego rejestru w Polsce”

**- odmiana wysoka

Tabela 2.

Groch siewny. Warunki polowe doświadczeń. Rok zbioru: 2020

Miejscowość	ZDOO Ruska Wieś woj. warmińsko-mazurskie	SDOO Krzyżewo woj. podlaskie	ZDOO Marianowo woj. podlaskie
Kompleks rolniczej przydatności	żytni bardzo dobry	pszenny dobry	żytni dobry
Klasa bonitacji gleby	VI b	III b	VI b
pH gleby w KCl	6,5	6,5	6,0
Przedplon	pszenica ozima	owies	pszenica jara
Data siewu	28.03.20	01.04.20	06.04.20
Obsada nasion (szt./m ²)	100/110	100/110	100/110
Data zbioru	08.08.20	29.07.20	03.08.20
Nawożenie mineralne			
N (kg/ha)	30	24	12,5
P₂O₅ (kg/ha)	15	60	37,5
K₂O (kg/ha)	95	90	90
Środki ochrony roślin			
Zaprawa nasienna (nazwa)	Maxim 25 FS		
Herbicyd (nazwa, dawka/ha)	Boxer 800 EC (1,5 l) + Wing P 462,5 (2,5 l); Agil-S 100 EC (1,4 l)	Boxer 800 EC (3,5 l)	Boxer 800 EC (4,0 l); Corum 502,4 SL (1,25 l)
Insektycyd (nazwa, dawka/ha)	Bulldock 025 EC (0,4 l)	Mospilan 20 SP (0,2 kg)	-
Inne zabiegi			
Inne zabiegi (nazwa)	Agrarius bi symbio	Nitragina	Nitragina

Tabela 3.

Groch siewny. Wyniki ogólne doświadczeń. Rok zbioru 2020

Lp.	Wyszczególnienie	Ruska Wieś	Krzyżewo	Marianowo
1.	Termin początku kwitnienia (data)	13.06.	10.06.	15.06.
2.	Termin dojrzałości technicznej (data)	25.07.	22.07.	25.07.
3.	Wysokość roślin (cm)	105	97	89
4.	Wyleganie roślin w fazie końca kwitnienia (skala 9°)	8,4	9	8,9
5.	Wyleganie przed zbiorem (skala 9°)	5,5	4,1	8,9
6.	Masa 1000 nasion (g)	284	219	245
7.	Wilgotność nasion podczas zbioru (%)	10,8	13,7	15,3
8.	Plon nasion (przy wilgotności 15%) dt/ha	<u>61,2</u>	<u>47,5</u>	<u>30,8</u>

Wyniki średnie z wszystkich badanych odmian

Skala 9°: 9 - oznacza stan najkorzystniejszy, 1- oznacza stan najmniej korzystny

Tabela 4.

Groch siewny. Plon nasion odmian w miejscowościach (% wzorca). Rok zbioru: 2020

przy wilgotności nasion 15%

Lp.	Odmiana	Ruska Wieś	Krzyżewo	Marianowo	średnia z miejscowości	średnia z kraju wg COBORU
<u>Wzorzec (dt/ha)</u>		<u>61,2</u>	<u>47,3</u>	<u>30,8</u>	<u>46,4</u>	<u>37,6</u>
<i>odmiany ogólnoużytkowe</i>						
1.	Tarchalska	99	103	111	103	108
2.	Batuta	107	114	120	112	110
3.	Mentor	102	102	105	103	99
4.	Mecenas	91	88	91	90	101
5.	Arwena	95	103	105	100	97
6.	Starski	96	92	87	93	94
7.	Astronaute	105	100	93	101	113
8.	Olimp	97	97	95	97	105
9.	Spot	107	99	101	103	102
10.	Tytus	94	98	94	96	91
11.	Medyk	93	90	89	91	93
12.	Mandaryn	91	106	124	104	107
13.	Nemo	103	109	91	102	101
14.	Rivoli	93	101	93	96	98
15.	Grot	98	119	126	112	108
16.	Kazek	107	104	102	105	98
17.	Prosper	110	100	104	105	100
<i>odmiany pastewne</i>						
18.	Hubal	105	106	107	106	96
19.	Milwa	102	84	79	91	88
20.	Turnia	106	92	93	98	90
21.	Mefisto**	98	92	87	94	85

Wzorzec w 2020 roku – średnia z wszystkich odmian

** - odmiana wysoka

Tabela 5.

Groch siewny. Plon nasion odmian (% wzorca). Lata zbioru: 2020; 2019; 2018*przy wilgotności nasion 15%*

Lp.	Odmiana	Liczba lat badań	Lata				
			2020	2019	2018	2019-2020	2018-2020
<u>Wzorzec (dt/ha)</u>			<u>46,4</u>	<u>42,8</u>	<u>37,5</u>	<u>44,6</u>	<u>42,2</u>
<i>odmiany ogólnoużytkowe</i>							
1.	Tarchalska	3	103	102	107	103	104
2.	Batuta	3	112	109	113	111	111
3.	Mentor	3	103	90	93	97	95
4.	Mecenas	3	90	99	101	95	97
5.	Arwena	3	100	103	104	102	102
6.	Starski	3	93	87	99	90	93
7.	Astronaute	3	101	116	103	109	107
8.	Olimp	3	97	92	102	95	97
9.	Spot	3	103	113	102	108	106
10.	Tytus	3	96	105	107	101	103
11.	Medyk	3	91	95	100	93	95
12.	Mandaryn	2	104	112	-	108	-
13.	Nemo	2	102	111	-	107	-
14.	Rivoli	2	96	102	-	99	-
15.	Grot	1	112	-	-	-	-
16.	Kazek	1	105	-	-	-	-
17.	Prosper	1	105	-	-	-	-
<i>odmiany pastewne</i>							
18.	Hubal	3	106	105	87	106	99
19.	Milwa	3	91	94	100	93	95
20.	Turnia	3	98	101	101	100	100
21.	Mefisto**	2	94	103	-	99	-
Liczba doświadczeń			3	3	3	6	9

Wzorzec w 2020 średnia z wszystkich odmian

**- odmiana wysoka

Tabela 6.

Groch siewny. Ważniejsze właściwości rolniczo-użytkowe odmian (odchylenia od wzorca). Lata zbioru: 2020; 2018 - 2020

Lp.	Odmiana	Liczba lat badań	Wysokość roślin (cm)		Wyleganie w fazie końca kwitnienia		Wyleganie przed zbiorem		Początek kwitnienia (kolejny dzień roku)		Dojrzałość techniczna (kolejny dzień roku)		Masa 1000 nasion (g)	
			2020	2018-2020	2020	2018-2020	2020	2018-2020	2020	2018-2020	2020	2018-2020	2020	2018-2020
Wzorzec (skala 9°)			97	87	8,8	8,3	6,2	5,7	164	159	204	198	250	238
<i>odmiany ogólnoużytkowe</i>														
1.	Tarchalska	3	0	0	0,2	0,3	0,8	0,2	-1	-1	1	-1	9	1
2.	Batuta	3	2	0	0,2	0,0	0,7	0,1	3	3	2	1	9	3
3.	Mentor	3	4	1	0,2	0,1	-0,3	0,2	0	0	0	0	-25	-39
4.	Mecenas	3	0	2	0,2	0,3	1,1	1,0	0	-1	-3	-2	-9	-8
5.	Arwena	3	-8	-7	0,0	0,2	-0,2	0,1	-1	0	0	0	-16	-11
6.	Starski	3	1	0	0,1	0,3	0,3	0,7	-1	-3	0	0	-3	0
7.	Astronaute	3	-5	-4	0,1	0,3	0,7	0,3	0	-1	-2	-1	-3	3
8.	Olimp	3	3	2	0,1	0,4	0,5	0,5	0	0	1	1	25	17
9.	Spot	3	-1	-1	0,0	-0,5	0,0	-0,5	-1	0	-1	0	11	7
10.	Tytus	3	10	7	0,0	0,0	0,1	0,5	-2	-2	1	1	25	33
11.	Medyk	3	-2	0	0,1	0,2	0,4	0,8	-2	-3	0	0	-3	-2
12.	Mandaryn	2	-4	-	0,1	-	0,7	-	0	-	-1	-	16	-
13.	Nemo	2	11	-	-0,1	-	0,7	-	3	-	3	-	26	-
14.	Rivoli	2	-5	-	0,0	-	-0,4	-	3	-	0	-	-8	-
15.	Grot	1	-1	-	0,1	-	-0,3	-	-1	-	-1	-	0	-
16.	Kazek	1	9	-	0,0	-	0,2	-	2	-	2	-	33	-
17.	Prosper	1	3	-	-0,2	-	-0,8	-	0	-	0	-	-14	-
<i>odmiany pastewne</i>														
18.	Hubal	3	0	-	-1,5	-1,4	-2,2	-2,1	3	2	2	1	-11	-1
19.	Milwa	3	-16	-	0,2	0,4	-0,6	0,0	0	1	-1	-1	-19	-4
20.	Turnia	3	-7	-	-0,4	-0,5	-0,8	-1,3	-1	-1	0	0	-46	-24
21.	Mefisto**	2	15	-	0,1	-	0,4	-	3	-	4	-	-5	-
Liczba doświadczeń			3	9	3	9	3	9	3	9	3	9	3	9

Wzorzec w 2020 średnia z wszystkich odmian

**- odmiana wysoka

**Charakterystyka odmiany grochu siewnego wpisanej do Krajowego rejestru
w sezonie wegetacyjnym 2020 na podstawie Listy Opisowej Odmian COBORU
(odmiany badane w doświadczeniach regionalnych)**

GROT

Odmiana ogólnoużytkowa wąsolistna, o białych kwiatach, przeznaczona do uprawy na suche nasiona, do wykorzystania na paszę i konsumpcję. Plon nasion średni do dużego, plon białka średni. Termin kwitnienia wczesny, termin dojrzewania średni, okres kwitnienia dość długi. Równomierność dojrzewania dobra. Rośliny średniej wysokości. Odporność na wyleganie w czasie kwitnienia dość mała, przed zbiorem mała. Odporność na zgorzelową plamistość, mączniaka prawdziwego i rzekomego- średnia, na fuzaryjne wędnięcie- mniejsza od średniej. Nasiona żółte, masa 1000 nasion średnia. Zawartość białka ogólnego i włókna surowego w nasionach średnia. Intensywność pobierania wody przez nasiona (tempo rozgotowywania się nasion) nieco poniżej średniej. Optymalna obsada roślin około 110 szt./m².

KAZEK

Odmiana ogólnoużytkowa wąsolistna, o białych kwiatach, przeznaczona do uprawy na suche nasiona, do wykorzystania na paszę i konsumpcję. Plon nasion duży, plon białka dość duży. Termin kwitnienia i dojrzewania oraz okres kwitnienia średni. Równomierność dojrzewania średnia. Rośliny dość wysokie. Odporność na wyleganie w czasie kwitnienia oraz przed zbiorem mała do średniej. Odporność na fuzaryjne wędnięcie, mączniaka prawdziwego i mączniaka rzekomego- większa od średniej, na zgorzelową plamistość- średnia. Nasiona żółte, masa 1000 nasion bardzo duża. Zawartość białka ogólnego i włókna surowego w nasionach dość mała. Intensywność pobierania wody przez nasiona (tempo rozgotowywania się nasion) poniżej średniej. Optymalna obsada roślin około 110 szt./m².

PROSPER

Odmiana ogólnoużytkowa wąsolistna, o białych kwiatach, przeznaczona do uprawy na suche nasiona, do wykorzystania na paszę i konsumpcję. Plon nasion duży, plon białka dość duży. Termin kwitnienia i dojrzewania oraz okres kwitnienia średni. Równomierność dojrzewania bardzo dobra. Rośliny dość niskie. Odporność na wyleganie w czasie kwitnienia dość duża, przed zbiorem średnia. Odporność na fuzaryjne wędnięcie, zgorzelową plamistość, mączniaka prawdziwego oraz mączniaka rzekomego- średnia. Nasiona żółte, masa 1000 nasion średnia. Zawartość białka ogólnego w nasionach dość mała, włókna surowego średnia. Intensywność pobierania wody przez nasiona (tempo rozgotowywania się nasion) powyżej średniej. Optymalna obsada roślin około 110 szt./m².